

**ПРЕДСТАВНИКИ СУМСЬКОЇ ФІЛІЇ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

УДК 811.161

Аліна Василівна ДЕМЕНКО,

студентка групи СФдср-14-4 Сумської філії ХНУВС

Науковий керівник: професор кафедри гуманітарних дисциплін

Сумської філії ХНУВС кандидат філологічних наук, доцент Василенко В. А.

ВПЛИВ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ НА МОВНУ СВІДОМІСТЬ ПРАВООХОРОНЦІВ

Специфіка юридичної освіти полягає в необхідності формування професійних якостей, якими повинен володіти правоохоронець.

Професійна діяльність правоохоронця має свою специфіку. Кваліфікованому правнику необхідно, насамперед, володіти широким діапазоном знань і вмінь, які дозволятимуть не лише розуміти всі тонкощі правової діяльності, а й приймати відповідальні рішення, враховувати найдрібніші деталі при розслідуванні злочинів чи правопорушень, ефективно взаємодіяти та контактувати з людьми.

Важливим аспектом діяльності правоохоронця є етика поведінки, що передбачає наявність моральних якостей, певних принципів, поглядів, життєвої позиції.

Загальновідомо, що мовна свідомість особистості відчуває певний вплив з боку професійної сфери.

Ми провели дослідження даних вільного асоціативного експерименту. Вивчивши спеціалізовані тексти, ми склали анкету, що включає 97 багатозначних слів, які у представників різних спеціальностей можуть мати різне значення. Експеримент проходив у 2 етапи. В експерименті взяли участь студенти, які навчаються на 3–4 курсах Сумської філії ХНУВС, а також правоохоронці, які працюють за фахом понад 10 років.

Мовна свідомість правоохоронця формується під впливом спеціалізованої сфери – юриспруденції. Центральним компонентом свідомості представників даної професійної групи повинна бути правова свідомість, яка тісно переплетена з моральною, політичною, релігійною формами суспільної свідомості. Одним із рівнів правосвідомості є професійна правосвідомість, яка «складається в ході спеціальної підготовки (наприклад, при навчанні в юридичному навчальному закладі), у процесі здійснення практичної юридичної діяльності». С.С. Алексєєв говорить про те, що «суб'єкти цього рівня мають володіти спеціалізованими, деталізованими знаннями чинного законодавства, вміннями і навичками його застосування».

У правосвідомості відбивається суспільне життя. Як специфічні способи відображення В.В. Кожевников називає правові категорії і поняття: права і обов'язки, закон і законність, суд і правосуддя і т.д.

Уже на 3 курсі студенти починають пред'являти до себе, своєї праці підвищені вимоги, оцінюючи себе як учасників юридичної професійної культури. Відбувається формування професійної мовної свідомості – правосвідомості.

Інтерес представників даної групи зміщується з людської сфери на предметну галузь: замість людини, правоохоронець починає бачити якісь абстрактні правовідносини без суб'єкта.

Аналіз інноваційних освітніх технологій, направлений на розвиток та формування мовної компетентності майбутніх правоохоронців, надає підстави зробити висновок про їх орієнтованість на побудову різноманітних форм лінгвокомунікативних відношень між суб'єктами, а також на побудову ефективного середовища як простору освітньо-мовного розвитку особистості. На наш погляд, розробка таких технологій повинна проводитись відповідно до принципу мотиваційної готовності до реалізації професійної мовної свідомості в професійній діяльності.

Враховуючи це, у рамках розробленої нами технології, тобто лінгвістичного тренінгу, в аудиторних умовах відтворюються фрагменти правозастосовної практики і відношення в ході її реалізації: використовується практичний матеріал для створення проблемних ситуацій, здійснюється проектування за реальною тематикою, імітаційне моделювання, розігрування ролей, ділові ігри тощо.

Таким чином, отримані знання реалізуються в професійній діяльності. Подібний взаємозв'язок є важливою складовою професійної мовної свідомості.

Одержано 17.04.2018

УДК 378.147

Вікторія Сергіївна КОЛОС,

студентка групи Ф-6-ПЗдб-17-2м Сумської філії ХНУВС

Науковий керівник: професор кафедри гуманітарних дисциплін

Сумської філії ХНУВС кандидат філологічних наук, доцент Василенко В. А.

**РОЗВИТОК САМОСТІЙНОСТІ У ФАХОВО-ОСВІТНІЙ ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ**

У сучасному світі людина все сильніше відчуває потребу в саморозвитку, в зв'язку з чим виникає необхідність постійного самовизначення в різних життєвих ситуаціях, підвищується її самостійність і відповідальність. Перед нею стоїть безліч проблем, вирішити які вона не в змозі простим нагромадженням знань, умінь, навичок, норм поведінки. Тому значно підвищується роль фахової підготовки в становленні людини як професіонала, в розвитку її самостійності в професійній діяльності. З цією метою в освітніх закладах МВС України необхідно організувати процес фахової підготовки

таким чином, щоб майбутні правоохоронці ясно і чітко усвідомлювали формування у них загальнокультурної, професійної та професійно-спеціалізованої компетенції фахівця. На основі глибоко усвідомлених компетенцій вони знайшли б здатність в екстремальних умовах, пов'язаних з ризиком для особистого життя і життя інших громадян, самотійно, без сторонньої допомоги, приймати правильні рішення і бути готовими нести за них персональну відповідальність.

Найважливіша функція освітнього процесу – створити умови, щоб студенти могли проявляти самотійність у майбутній професійній діяльності.

При організації фахової підготовки в освітніх закладах МВС України необхідно спиратися на положення про те, що в ході даного процесу майбутні правоохоронці повинні формувати свій власний образ поліцейського як людини, спрямованої до справедливості.

Пріоритетними завданнями такої підготовки повинні бути не тільки присвоєння професійних знань, способів діяльності, а й формування у них здібностей вільно орієнтуватися в складних соціальних і професійних обставинах, для чого необхідно орієнтувати цю підготовку на формування у них системи загальнолюдських і професійних цінностей.

Специфіку цього процесу повинні визначати дві необхідні складові спільної діяльності викладачів і майбутніх правоохоронців – викладання і навчання, тому фахова підготовка повинна будуватися як спільна діяльність. З цією метою викладачам необхідно організувати даний процес на основі інтенсивної, самотійної і творчої діяльності студентів, спрямованої на вирішення ними конкретних професійних проблем, що спонукають до самотійного пошуку і відкриття нових знань, способів творчої діяльності. При цьому необхідно враховувати, що виховними і розвиваючими здібностями повинен бути насичений не тільки зміст професійної підготовки, а й сама її організація, педагогічна майстерність викладачів.

Реалізація цілей і завдань даного процесу стане більш ефективною, якщо буде здійснюватися за допомогою організації навчальної взаємодії та певних методів (проблемний виклад, діалогічний виклад, евристичний діалог), прийомів, технологій (предметно орієнтовані, особистісно-орієнтовані), організаційних форм (індивідуальне навчання та виховання; лекційно-семінарська). Також необхідно враховувати, що найважливішою умовою досягнення необхідних результатів буде відповідність способів навчання і способів організації взаємодії між учасниками процесу професійної підготовки. Тому даний процес повинен бути:

- організований з урахуванням тимчасових рамок, режиму навчання і організаційних структур цього процесу;
- забезпечений засобами навчання (технічна оснащеність, наочні засоби, навчально-методичні комплекси з посібниками для організації самотійної роботи майбутніх правоохоронців);
- забезпечений сприятливим психологічним кліматом (здатність викладача управляти спілкуванням і відносинами в навчальній групі).

При цьому необхідно постійно здійснювати контроль результатів розвитку самотійності у професійній діяльності майбутніх правоохоронців, що дозволить визначити ефективність даного процесу і за необхідності вносити зміни в усі його елементи.

Сформульовані вище положення дозволяють зробити висновок, що при використанні викладачами в ході проведення навчальних занять розроблених і пропонованих методичних рекомендацій можуть бути досягнуті високі результати в розвитку самотійності у професійній діяльності майбутніх правоохоронців у процесі фахової підготовки.

Одержано 17.04.2018

